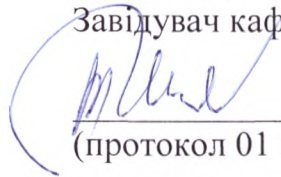

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра політології, історії і філософії

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Тамара ШАРАВАРА
(протокол 01 вересня 2025 р. №2)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

ЄВРОПЕЙСЬКА ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ

освітньо-професійна програма «Політологія»
спеціальність С2 Політологія
галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
рівень вищої освіти другий (магістерський)
факультет обліку та фінансів

Полтава
2025–2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Європейська та євроатлантична інтеграція України» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Політологія» спеціальності С2 Політологія.

Мова викладання: державна.

Розробник: Макарець Світлана, доцент кафедри політології, історії і філософії, кандидат історичних наук, доцент

01 вересня 2025 року

 Світлана МАКАРЕЦЬ

Погоджено гарантом освітньої програми «Політологія»

01 вересня 2025 року

 Сергій ПРИХОДЬКО

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Політологія»
протокол 01 вересня 2025 року №1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

 Світлана МАКАРЕЦЬ

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3,0
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	I(C2ПОЛІТ_мд 2025)
Семестр	1
Лекції (годин)	16
Семінарські заняття (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння сутності та особливостей інтеграційних процесів у Європі, організаційних та правових засад Європейського Союзу, механізмів формування та функціонування НАТО, особливостей євроінтеграційної та євроатлантичної політики України, основних завдань, форматів, можливостей та механізмів співробітництва Україна-ЄС, Україна-НАТО.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Дисципліни, що включені до єдиного фахового вступного іспиту з політології та міжнародних відносин, і є базовими для вивчення дисципліни «Європейська та євроатлантична інтеграція України»: «Теорія міжнародних відносин», «Зовнішня політика України», «Світовий порядок та геополітика».

4. Компетентності:

загальні:

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

спеціальні (фахові, предметні):

СК03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультативні функції на національному та міжнародному рівні.

5. Програмні результати навчання:

ПР04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.

ПР06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

**Співвідношення програмних результатів навчання
із очікуваними результатами навчання**

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРО4. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.	Розробляти та пропонувати обґрунтовані управлінські рішення, пов'язані з процесами європейської та євроатлантичної інтеграції оцінювати ризики та імовірні наслідки таких рішень.
	Аналізувати шляхи реалізації державної політики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.
	Визначати ключові фактори, які впливають на процеси європейської та євроатлантичної інтеграції.
	Аналізувати позитивні та негативні наслідки, реалії та перспективи європейського та євроатлантичного вектору співробітництва України.
ПРО6. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.	Розуміти сутність і природу європейської та євроатлантичної інтеграції.
	Знати етапи і механізми європейської та євроатлантичної інтеграції.
	Уміти вести наукову дискусію, аргументувати і відстоювати власну думку з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

6. Методи навчання і викладання

Словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда); наочні (ілюстрування); практичні (виконання практичних завдань); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду); методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності до навчання (роз'яснення мети вивчення предмета, висування вимог, заохочення, вказування на недоліки, зауваження); інтерактивні методи (дискусії, метод мозкового штурму); мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій), методи контролю (усного, письмового) і самоконтролю (самоаналіз, самооцінювання) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

7. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів. Історична еволюція Європейського Союзу.

Поняття інтеграції. Інтеграція та співробітництво. Види, рівні інтеграції. Розвиток інтеграційних процесів в контексті глобалізації. Теоретичні моделі європейської інтеграції. Генезис і трансформація основних теорій. Зародження та розвиток ідеї європейської єдності. Політичні, соціальні, економічні, культурні чинники європейської інтеграції. Основні етапи створення Європейського Союзу.

Тема 2. Інституційна та правова система Європейського Союзу.

Загальна характеристика інституційного механізму та інститутів Європейського Союзу. Європейський Парламент. Європейська Комісія. Європейська Рада. Рада Міністрів Європейського Союзу. Спеціалізовані комітети Європейського Союзу. Європейський Суд. Процес ухвалення рішень у Європейському Союзі. Правова система Європейського Союзу. Джерела, види, суб'єкти та об'єкти, основні принципи права Європейського Союзу. Первинне і похідне законодавство. Основні правові акти Європейського Союзу.

Тема 3. Спільні політики Європейського Союзу.

Спільні політики Європейського Союзу та їх класифікація. Регіональна політика. Соціальна політика. Податкова політика. Екологічна політика. Секторальні політики: механізми та інструменти їх реалізації. Промислова та підприємницька політика. Науково-технологічна політика. Особливості реалізації енергетичної політики ЄС. Спільна транспортна політика. Переваги та недоліки реалізації спільної аграрної політики ЄС. Політика щодо рибальства. Політики щодо громадян: політика у сфері освіти; у сфері культури; політика охорони здоров'я. Зовнішні політики. Особливості реалізації митно-тарифної та торговельної політики ЄС. Спільна зовнішня політика і політика безпеки.

Тема 4. Політика Європейського Союзу щодо розширення.

Політичні й економічні чинники розширення Європейського Союзу. Основні етапи процесу вступу до ЄС. Укладання асоціації з ЄС: привілейоване партнерство; угоди про асоціацію. Основні критерії вступу до Євросоюзу (Копенгагенські критерії). Процедура набуття членства в ЄС. Національні програми підготовки до членства. Чотири розширення ЄС у XX ст. Три розширення ЄС у XXI ст. Перспективи подальшого розширення ЄС. Країни-кандидати на вступ до ЄС. Статус «кандидата» та «потенційного кандидата» на вступ до Європейського Союзу.

Тема 5. Європейська інтеграція України.

Історичний контекст європейської інтеграції: від Давньоруської держави до сьогодення. Основна мета, стратегія та етапи європейської інтеграції. Формування договірно-правових, політичних та економічних засад співробітництва України та ЄС. Особливості процесу формування та підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Україна – кандидат на вступ до Євросоюзу. Переваги та недоліки інтеграції України в ЄС для України та Євросоюзу. Практичні аспекти участі України в процесах європейської інтеграції. Основні програми співробітництва між Україною та ЄС, їх реалізація, основні досягнення і проблеми. Співпраця між Україною та ЄС у сферах економіки, політики, права, екології, культури.

Тема 6. Структура та основи функціонування НАТО.

Передумови й історія становлення НАТО. Трансформація НАТО в умовах формування нового середовища безпеки. Організаційна структура НАТО. Мета діяльності Альянсу та його завдання у галузі безпеки. Цивільна структура НАТО. Військова структура. Принципи та механізми діяльності. Організаційно-правове забезпечення функціонування НАТО. Співробітництво НАТО з міжнародними організаціями. Відносини НАТО-ООН. Відносини НАТО-ЄС. НАТО і Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Співпраця з іншими міжнародними організаціями.

Тема 7. Євроатлантична інтеграція України.

Євроатлантична інтеграція України як чинник національної безпеки. Історія та основні засади співпраці України та НАТО. План дій Україна-НАТО. Співробітництво Україна-НАТО у військовій сфері. Співробітництво між Україною і НАТО у сфері науки і техніки. Подальший розвиток безпеки України через призму євроатлантичної інтеграції. Переваги для України членства в НАТО. Стан відносин Україна-НАТО в контексті агресії росії.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма (С2ПОЛІТ_мд_2025)			
	усього	у тому числі		
		л	с	с.р.
Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів. Історична еволюція Європейського Союзу.	13	2	2	9
Тема 2. Інституційна та правова система Європейського Союзу.	13	2	2	9

Тема 3. Спільні політики Європейського Союзу.	13	2	2	9
Тема 4. Політика Європейського Союзу щодо розширення.	13	2	2	9
Тема 5. Європейська інтеграція України.	14	4	2	8
Тема 6. Структура та основи функціонування НАТО.	12	2	2	8
Тема 7. Євроатлантична інтеграція України.	12	2	2	8
Усього годин	90	16	14	60

8. Теми семінарських занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма (С2ПОЛІТ_мд_2025)
Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів. Історична еволюція Європейського Союзу.	2
Тема 2. Інституційна та правова система Європейського Союзу.	2
Тема 3. Спільні політики Європейського Союзу.	2
Тема 4. Політика Європейського Союзу щодо розширення.	2
Тема 5. Європейська інтеграція України.	2
Тема 6. Структура та основи функціонування НАТО.	2
Тема 7. Євроатлантична інтеграція України.	2
Разом	14

Теми практичних занять

Не передбачено навчальним планом.

Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма (С2ПОЛІТ_мд_2025)
Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів. Історична еволюція Європейського Союзу.	9
Тема 2. Інституційна та правова система Європейського Союзу.	9
Тема 3. Спільні політики Європейського Союзу.	9
Тема 4. Політика Європейського Союзу щодо розширення.	9
Тема 5. Європейська інтеграція України.	8
Тема 6. Структура та основи функціонування НАТО.	8
Тема 7. Євроатлантична інтеграція України.	8
Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПР04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень. ПР06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.	<i>Поточний контроль:</i> опитування; розв'язування тестів; виконання навчальних (практичних) завдань; виконання завдань самостійної роботи. <i>Семестровий контроль:</i> залік.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми/ Форма семестрового контролю	Форми контролю програмних результатів навчання				Разом
	опитування	розв'язування тестів	виконання навчальних (практичних) завдань	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів. Історична еволюція Європейського Союзу.	5	23	3	3	11
Тема 2. Інституційна та правова система Європейського Союзу.	5		3	3	11
Тема 3. Спільні політики Європейського Союзу.	5		3	3	11
Тема 4. Політика Європейського Союзу щодо розширення.	5		3	3	11
Тема 5. Європейська інтеграція України.	5		3	3	11
Тема 6. Структура та основи функціонування НАТО.	5		3	3	11
Тема 7. Євроатлантична інтеграція України.	5		3	3	34
Разом	35	23	21	21	100

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання базових понять функціонування Європейського Союзу та НАТО, інструментів європейської та євроатлантичної інтеграції, відповідь чітка і завершена, без помилок. Здобувач вищої освіти демонструє здатність самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень; критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Загалом продемонстрований високий рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
4	Здобувач вищої освіти має добрі знання базових понять функціонування Європейського Союзу та НАТО, інструментів європейської та євроатлантичної інтеграції, проте допускає у відповіді деякі неточності; відповідь чітка і практично завершена. Здобувач вищої освіти демонструє здатність самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень; критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Загалом продемонстрований достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
3	Здобувач вищої освіти під час відповіді допускає помилки в знанні базових понять функціонування Європейського Союзу та НАТО, інструментів європейської та євроатлантичної інтеграції, відповідь не чітка і спрощена. Відповідь здобувача вищої освіти не в повній мірі демонструє здатність самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; виникають певні труднощі під час прогнозування розвитку політичних процесів, визначенні факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей, аналізу і порівняння альтернатив, оцінки ризиків та імовірних наслідків політичних рішень; критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Загалом продемонстрований задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
2	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні. Фрагментарно відтворює знання про базові поняття функціонування Європейського Союзу та НАТО, інструментів європейської та євроатлантичної інтеграції. Відповідь здобувача вищої освіти лише частково демонструє здатність самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; виникають значні труднощі під час прогнозування розвитку політичних процесів, визначенні факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей, аналізу і порівняння альтернатив, оцінки ризиків та імовірних наслідків політичних рішень; критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та

	політики окремих країн та регіонів. Загалом продемонстрований низький рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
1	Здобувач вищої освіти під час відповіді демонструє елементарний рівень засвоєння навчального матеріалу, що стосується базових понять функціонування Європейського Союзу та НАТО, інструментів європейської та євроатлантичної інтеграції, викладає його непослідовно і невпевнено, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст. Відповідь здобувача вищої освіти не демонструє здатність самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; виникають значні труднощі під час прогнозування розвитку політичних процесів, визначенні факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей, аналізу і порівняння альтернатив, оцінки ризиків та імовірних наслідків політичних рішень; відсутнє критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Загалом продемонстрований незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
0	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; відповідь відсутня, що не дає змоги оцінити формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
Кожна правильна відповідь – 1 бал	
20–23	Продemonстрований високий рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
16–19	Продemonстрований достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
11–15	Продemonстрований задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
5–10	Продemonстрований низький рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
0–4	Продemonстрований незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання навчальних (практичних) завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Виконані навчальні завдання свідчать про те, що у здобувача вищої освіти сформовано необхідні практичні навички аналізу тенденцій розвитку європейської інтеграції; демонструють здатність здобувача вищої освіти самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень; критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Виконані завдання свідчать про високий рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

2	Виконані навчальні завдання свідчать про те, що у здобувача вищої освіти в основному сформовано необхідні практичні навички аналізу тенденцій розвитку європейської інтеграції; не в повній мірі демонструють здатність здобувача вищої освіти самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; виникають певні труднощі під час прогнозування розвитку політичних процесів, визначенні факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей, аналізу і порівняння альтернатив, оцінки ризиків та імовірних наслідків політичних рішень; критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Виконані завдання свідчать про достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
1	Виконані навчальні завдання мають неточності та помилки; свідчать про те, що у здобувача вищої освіти в основному сформовано необхідні практичні навички аналізу тенденцій розвитку європейської інтеграції; лише частково демонструють здатність здобувача вищої освіти самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; виникають значні труднощі під час прогнозування розвитку політичних процесів, визначенні факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей, аналізу і порівняння альтернатив, оцінки ризиків та імовірних наслідків політичних рішень; критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Виконані завдання свідчать про задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
0	Навчальні завдання не виконані або виконані повністю неправильно, що не дає змоги оцінити формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти якісно засвоїв матеріал, досконало використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; уміло застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, без помилок; демонструють здатність здобувача вищої освіти самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень; критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Виконані завдання свідчать про високий рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
2	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти добре засвоїв матеріал, належним чином використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання

	самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, але наявні незначні помилки; не в повній мірі демонструють здатність здобувача вищої освіти самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; виникають певні труднощі під час прогнозування розвитку політичних процесів, визначенні факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей, аналізу і порівняння альтернатив, оцінки ризиків та імовірних наслідків політичних рішень; критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Виконані завдання свідчать про достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
1	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти засвоїв необхідний матеріал фрагментарно, хоча при цьому належним чином використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; виникають труднощі при застосуванні набутих теоретичних знань при розв'язанні практичних завдань Завдання самостійної роботи з теми виконані не всі або мають суттєві помилки; лише частково демонструють здатність здобувача вищої освіти самостійно приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; виникають значні труднощі під час прогнозування розвитку політичних процесів, визначенні факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей, аналізу і порівняння альтернатив, оцінки ризиків та імовірних наслідків політичних рішень; критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Виконані завдання свідчать про задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
0	Завдання самостійної роботи не виконані або виконані повністю неправильно, що не дає змоги оцінити формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Засоби навчання: ноутбук, мультимедійне обладнання (проектор), проекційний екран, дошка аудиторна; онлайн платформа Google Meet, електронний репозитарій ПДАУ, АСУ ПДАУ, електронний ресурс на платформі LMS Moodle.

13. Політика навчальної дисципліни

- *щодо термінів виконання та перескладання*: усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін; роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу із навчальної дисципліни для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною;

- *щодо академічної доброчесності*: здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти

Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: дотримання принципів, цінностей і правил академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності; ставлення з повагою до усіх учасників освітньо-наукового процесу; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; самостійне виконання навчального завдання, крім випадків, коли його виконання передбачає участь декількох осіб або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, мережі Інтернет тощо (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

- *щодо відвідування занять*: відвідування лекційних і семінарських занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим; відмітка про відвідування занять здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача;

- *щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти*: на здобувачів вищої освіти поширюється право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra тощо). Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компонента або його частини регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету»;

- *щодо оскарження результатів оцінювання*: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Порядок оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті».

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Овчаренко О., Сухушина О., Земзюліна Н. Історія європейської інтеграції : навч. посіб. Черкаси : Вертикаль, 2021. 302 с.
2. Перезавантаження зовнішньої політики України в контексті агресії Росії : навч. посіб. / уклад. і коментар : І. В. Артьомов. Ужгород : РІК-У, 2022. 304 с.
3. Сучасна політика розвитку Європейського Союзу : навч. посіб. / упоряд. В. І. Андрейка. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2022. 304 с.
4. Тодоров І. Я. Євроатлантична інтеграція України. Історія та сучасність : навч. посіб. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2022. 376 с.

Допоміжні

1. Артьомов І. В., Віднянський С. В., Тодоров І. Я., Токар П. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014–2022 рр.) : монографія. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 284 с.

2. Грубінко А. В., Мартинов А. Ю. Європейський Союз після Brexit: продовження історії : монографія. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2021. 258 с.
3. Державно-адміністративні інновації: європейський досвід: дидактичні матеріали / за ред. О. М. Руденко. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2022. 252 с.
4. Долиняк Ю. О., Павліха Н. В., Цимбалюк І. О. Ринок освітніх послуг в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз і напрями розвитку : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 232 с.
5. Євроатлантична інтеграція України: стратегічні напрями взаємодії : інформаційний довідник / уклад. О. В. Булгакова, К. О. Нестеренко, К. А. Беліков. Кривий Ріг : ДонДУВС, 2022. 80 с.
6. Європейська та глобальна регіональна інтеграція : підручник / за ред. А. Крисоватого та М. Лизун. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2023. 295 с.
7. Європейський Союз : навч. посіб. / за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
8. Зелений і безпечний Європейський Союз : монографія / за ред. А. О. Бояра, В. Й. Лажніка. Луцьк : Вежа-друк, 2023. 592 с.
9. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу : навч. посіб. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 212 с.
10. Лугова М. С., Цимбалюк І. О., Павліха Н. В. Інвестиційна діяльність регіону в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз та напрями активізації : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 242с.
11. Магомедов А. О., Коцур В. В., Коцур Л. М. Україна і НАТО в контексті суспільно-політичних трансформацій 90-х рр. ХХ – початку ХХІ ст. : монографія. Переяслав : Домбровська Я. М., 2022. 333 с.
12. Макарець С. В., Приходько С. М. Молодіжні ради в країнах Балтії як фактор політичної соціалізації. *Politicus*. 2024. № 3. С. 183–188.
13. Макарець С. Комітет регіонів ЄС: напрями допомоги Україні в умовах сьогодення. *Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу* : зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжн. участю, 11–12 грудня 2024 р. / відп. ред. Р. Басенко. Полтава : ПІЕП, 2025. С. 78–80.
14. Макарець С. В. Політична освіта: досвід Польщі для України. *Соціально-гуманітарні проблеми ХХІ століття: актуальність, багатополлярність, перспективи розвитку* : матеріали II наук.-практ. конф. (м. Полтава, 27 листопада 2023 р.). Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2023. С. 36–39.
15. Макарець С. Угода мерів щодо клімату та енергії як напрям регіонального співробітництва Україна-ЄС. *Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів* : матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 30 квітня 2024 р.). Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2024. С. 210–212.
16. Миронова М.А. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС : конспект лекцій. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, Центр досконалості Жана Моне, 2022. 111 с.
17. Політика згуртування ЄС: філософія, еволюція, результати : монографія / за ред. проф. Т. О. Зінчук. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2024. 470 с.
18. Сейл Т. Е. Міцний альянс. Історія НАТО й глобального післявоєнного порядку / пер. з англ. М. Хандога. Харків : Фабула, 2023. 368 с.
19. Специфіка європейської економічної інтеграції України в умовах асоціації з ЄС та розвитку нової промислової революції : монографія / за ред. І. Ю. Матюшенка. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 408 с.
20. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики. Київ : Центр Разумкова, Вид-во «Заповіт», 2020. 100 с.

Інформаційні ресурси

1. Євроінтеграційний портал. URL: <http://surl.li/lpboc>
2. Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу. Офіційне інтернет представництво. URL: <http://surl.li/lpbvd>
3. Сайт Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України: Євроінтеграція. URL: <http://surl.li/cethv>
4. Сайт Організації Північноатлантичного договору. URL: <http://surl.li/pwvs>
5. Сайт Офісу Ради Європи в Україні. URL: <http://surl.li/lpcdh>
6. Сайт Представництва Європейського Союзу в Україні. URL: <http://surl.li/fqozo>
7. Сайт Представництва України при Європейському Союзі. URL: <http://surl.li/lpcap>